

Marieke van Lent, beleidsmedewerkster bij de PVV

PVV heeft draaiboek bij uitbraak Ziekte van Aujeszky

Henk Bosch, redacteur

Sinds 1 januari 2009 heeft Nederland officieel de artikel-10-status voor de ziekte van Aujeszky. Dat wil zeggen dat we er vrij van zijn en dat we er in principe niet tegen vaccineren. Maar als de ziekte tóch uitbreekt, hoe zit het dan? Is er een draaiboek? En wat moet de varkenshouder dan doen? Die vragen legden we voor aan Marieke van Lent, beleidsmedewerkster bij de PVV en lid van het bestrijdingsteam dat bij een uitbraak in actie komt.

Volgens Van Lent moeten A-, C- en E-bedrijven sowieso elke maand twaalf bloedmonsters laten onderzoeken. "En de B-, D-, en F-bedrijven eens in de vier maanden drie bloedjes. Als daar een positief getest varken bij zit, wordt er direct een hertest gedaan. Als het varken in deze handmatige test ook positief is, dan moet het ter bevestiging naar het CVI. Als het varken hier ook positief wordt getest, is er nog steeds geen sprake van een uitbraak. Dan gaat namelijk eerst het specialistenteam op pad, ofwel een dierenarts van de GD en de bedrijfseigen dierenarts. Die gaan dan de varkens heel grondig klinisch inspecteren. Ze nemen van 59 varkens bloed af. Bij varkens die verdachte verschijnselen vertonen, worden ook keelwabs genomen."

Uitbraak

Wanneer spreek je van een uitbraak van de Ziekte van Aujeszky? "Pas als het bestrijdingsteam van de PVV bepaalt dat er drie of meer dieren positief zijn getest in de serologie", benadrukt Van Lent. "Of als er via keelwabonderzoek van de klinisch zieke dieren virus wordt aangetoond. Dan is de actiegrens overschreden en wordt de uitbraakfase aangekondigd. Dat is een kort traject van één dag of hooguit enkele dagen."

Geen transport

Gewapend met een deel van het draaiboek laat Van Lent zien dat bij een uitbraak alle transport wordt opgeschort. "Gedurende de eerste 72 uur, in heel Nederland.

Behalve één-op-één transport naar de slacht. Uiteraard met uitzondering van het besmette gebied. Contact tussen bedrijven mag niet, omdat we eerst moeten traceren waar de besmetting vandaan komt en welke contacten er geweest zijn. Tussen bedrijven mag er geen contact zijn, dus ook niet bijladen. Ook export mag niet, van geen enkel bedrijf."

"We gaan geen linten trekken"

10 km gebied

Op de landkaart trekt Van Lent als voorbeeld een cirkel van 10 kilometer rondom een fictief verdacht bedrijf. "In dit gebied

wordt alle vervoer van varkens stilgelegd. Dat betekent niet dat het gebied zelf op slot gaat, maar de bedrijven die in dit gebied liggen. We trekken geen lintjes en we gaan geen wegen afsluiten. De bedrijven in het gebied krijgen maatregelen opgelegd. Eén daarvan is geen aan- en afvoer van varkens. Andere diersoorten mogen wel vervoerd worden. We adviseren om dit niet te doen, maar we verbieden het niet.”

PVV coördineert

Het ministerie van LNV is bij een uitbraak eindverantwoordelijk, maar heeft de uitvoering van de bestrijding uitbesteed aan het PVV. We kunnen ons laten adviseren door een breed samengestelde Commissie van Deskundigen. De coördinatie van alles wat er moet gebeuren bij een uitbraak ligt bij het bestrijdingsteam van de PVV. Er is ook een apart beleidsoverleg met vertegenwoordigers vanuit de sector, onder andere de handel. Hier stemt het bestrijdingsteam heel nauw mee af. “Niet in de zin van: wat gaan we nu doen?”, vult Van Lent aan, “want dat staat in het draaiboek. Maar er kunnen zich daarnaast ook andere situaties voordoen.”

Vaccineren

“In alle gevallen is het specialistenteam op het betreffende bedrijf geweest. De bedrijfseigen dierenarts krijgt de opdracht om de varkens direct, minimaal binnen 24 uur, te vaccineren. Er gaat dus geen enkel varken van het bedrijf af. De varkens worden ook niet afgemaakt, ook al zijn ze ziek of worden ze ziek. De varkens gaan veelal ook niet dood aan de Ziekte van Aujeszky. Wellicht jongere biggen wel. Dat stop je ook niet. Maar je beschermt met vaccineren wel de varkens die nog niet ziek zijn geweest. En je remt de uitstoot van virus. Een besmet bedrijf wordt twee keer gevaccineerd, met een tussentijd van 14 dagen. Twee weken na de tweede vaccinatie moet de uitscheiding van het virus zodanig laag zijn dat het acceptabel is om ze af te voeren naar de slachterij. Daarbij gaat het om alle dieren van het besmette bedrijf.”

Brief

Andere varkenshouders binnen het 10 kilometergebied krijgen vanaf het moment van verdenking een brief over een aan- en afvoerverbod. Bij een uitbraak moeten

ze binnen drie dagen hun varkens laten vaccineren door hun eigen dierenarts. Die opdracht moeten ze zelf geven. Na twee weken moeten deze bedrijven opnieuw vaccineren. Vervolgens mogen twee weken nadien de varkens afgevoerd worden naar de slacht.

Telefoonnummer

Alle bedrijven die maatregelen opgelegd hebben gekregen, kunnen een speciaal telefoonnummer bellen. Voor de rest van Nederland komt een ander nummer beschikbaar.

“Streng toezien”

Artikel-10-status in gevaar?

Veelal is de artikel-10-status buiten de 10 km-zone niet in het geding. De status van de bedrijven binnen dit gebied wel. “Om dit te bewaken”, zegt Van Lent, “zijn we momenteel bezig met beleidsplannen. Hoe zorg je ervoor dat gevaccineerde dieren niet als fokdier weggaan? Mesten en laten slachten mag wel. Het idee is om de gevaccineerde dieren anders dan zeugen te degraderen tot vleesvarken. De zeugen die in productie zijn, kun je behouden. Maar die zeugen mogen het 10 km-gebied niet uit, laat staan Nederland uit. Daar willen we streng op toezien.

Dit lijkt een waterdichte systematiek om te zorgen dat alles wat geen zeug is vleesvarken wordt. En dat de zeugen op de bedrijven blijven. De lijn in de Europese regelgeving lijkt te zijn dat er na dertig dagen na de eerste screening binnen het gebied een tweede screening moet komen. Mocht dan blijken dat er niets meer zit, dan kan in principe te artikel-10-status worden hersteld. Als PVV hebben we dan nog maatregelen voor bedrijven waar nog gevaccineerde dieren aanwezig zijn.”

Leren van Nederland

Van Lent memoreert ten slotte dat de laatste uitbraak van de Ziekte van Aujeszky van jaren geleden dateert. “Ervaringen met deze methode van vaccineren in andere landen is er niet. Daar is het steeds een kwestie van ruimen geweest. Daarom kijkt men nu ook met belangstelling naar Nederland. Met name België, omdat die geen artikel-10-status heeft.”

